

8. POLSKA W PRZEDEDNIU II WOJNY ŚWIATOWEJ – NOTATKA

1. Od roku 1936 III Rzesza otwarcie zaczęła łamać postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące demilitaryzacji Niemiec. W tym samym roku Niemcy podpisały z Japonią Pakt Antykominternowski i wypowiedziały układy lokarneńskie o gwarancji nienaruszalności swojej granicy zachodniej. Państwa zachodnie zdobyły się jedynie na protesty dyplomatyczne. W tej sytuacji **Józef Beck zaprzestał polityki równowagi na rzecz zbliżenia z Niemcami:**

- a) w marcu 1938 r. dyplomacja polska uznała Anschluss Austrii za wewnętrzną sprawę Austrii.
- b) w marcu 1938 r. rząd polski wykorzystał trudną sytuację Litwy i wystosował ultimatum do rządu litewskiego z żądaniem nawiązania stosunków dyplomatycznych. Rząd litewski ustąpił.
- c) **2.10.1938 r.** – wykorzystując trudną sytuację Czechosłowacji (po zakończonej konferencji monachijskiej 1.10.1938 r. wojska niemieckie zajęły Sudety) **wojsko polskie zajęło Zaolzie, część Spiszu i Orawy.** Polska została za to potępiona na arenie międzynarodowej.

2. Pogorszenie stosunków polsko – niemieckich od października 1938 r.

- a) w październiku 1938 r. **Joachim von Ribbentrop** (minister spraw zagranicznych III Rzeszy) zaproponował polskiemu ambasadorowi w Berlinie **Józefowi Lipskiemu** rozwiązanie kwestii spornych. Polska miała wyrazić zgodę na **żądania niemieckie:**
 - włączenie Wolnego Miasta Gdańska do III Rzeszy,
 - wybudowanie eksterytorialnej autostrady i linii kolejowej łączącej Prusy z Pomorzem Zachodnim,
 - przystąpienie Polski do Paktu Antykominternowskiego (skierowanego przeciwko ZSRR). W zamian Niemcy miały zagwarantować polskie granice i przedłużyć pakt o nieagresji o 25 lat.
- b) **21.03.1939 r.** żądania te zostały kategorycznie powtórzone.
- c) **06.04.1939 r. Wielka Brytania udzieliła Polsce jednostronnych, nieoficjalnych gwarancji** niepodległości by nie dopuścić do ustępstw Polski wobec Niemiec.
- d) **28.04.1939 r. III Rzesza wypowiedziała Polsce układ o nieagresji.** Polska zaczęła zabiegać o konkretne zobowiązania wojskowe ze strony Francji i W. Brytanii.
- e) **05.05.1939 r. Józef Beck podczas przemówienia w Sejmie odrzucił** żądania niemieckie. Podczas przemówienia użył sformułowania „Polska nie zna pojęcia wolności za wszelką cenę”.
- f) w maju 1939 r. Polska i Francja podpisały **protokół przewidujący działania wojsk francuskich w przypadku rozpoczęcia wojny przez Niemcy** – lotnictwo francuskie miało przystąpić do wojny natychmiast, a wojska lądowe w 15 dniu wojny.
- g) **23.08.1939 r. ZSRR i III Rzesza podpisały układ o nieagresji** w Moskwie. **Układ Ribbentrop – Mołotow** zawierał również tajny protokół o podziale stref wpływów w Europie Środkowo – Wschodniej w przypadku wojny:
 - państwa bałtyckie miały zostać podzielone wzdłuż północnej granicy Litwy – Finlandia, Estonia, Łotwa miały się znaleźć w radzieckiej strefy wpływów, a Litwa w niemieckiej,
 - Polska miała zostać podzielona wzdłuż linii, którą wyznaczały rzeki: Narew – Wisła – San,
 - Rosjanie zgłosili swoje zainteresowanie Besarabią w Rumunii.
- h) **25.08.1939 r. Wielka Brytania podpisała z Polską układ gwarancyjny.** Zagwarantowała pomoc w przypadku wojny z Niemcami.

3. Aktywizacja polskiego społeczeństwa

- a) społeczeństwo polskie sprzeciwiało się jakimkolwiek ustępstwom na rzecz Niemiec.
- b) utworzono Fundusz Obrony Narodowej i Fundusz Obrony Morskiej, na który Polacy oddawali pieniądze, złoto i srebro, nawet ślubne obrączki. Z pieniędzy tych finansowano zakup broni.